

»Presvjetli gospodine!

Hrvatsko-slavonsko šumarsko društvo radilo je već desetak godina na tome, da sebi u glavnom gradu Zagrebu podigne vlastiti »šumarski dom«, koji ima da bude obilježjem njegova rada i svjedokom njegova života.

To nastojanje društva vidimo evo danas ostvarenim.

Otčinskom skrbi preuzvišenoga gospodina bana Dragutina grofa Khuens-Hedervary-a, podporom prijatelja i pozrtovnošću svojih članova podigosmo ovaj dom, uredismo u njemu šumarski muzej i smjestimo u nj šumarsku akademiju.

Tim udarismo na ovaj dom očit biljeg, da bude duševnim stjecištem svih prijatelja šumarske struke, da bude dom prosvjete i dom znanosti.

Čast mi je stoga u prvom redu umoliti Presvjetlost Vašu, da izvoli kod Njegove Preuzvišenosti, svjetlog bana, biti tumačem duboke zahvalnosti, što ju hrvatsko-slavonsko šumarsko društvo

goji naprama Njegovoj Preuzvišenosti, a zatim neka mi je dozvoljeno izjaviti Presvjetlosti Vašoj srdačnu zahvalnost što je Presvjetlost Vaša, odlikujući hrvatsko-slavonsko šumarsko društvo, izvoljela ovamo potruditi se, da osobno otvoriti naš šumarski dom i muzej»

Ovim govorom družveni predsjednik Marko grof Bombelles oslovio je presv. g. odjelnog predstojnika Otona pl. Krajcovicsa – Iločkoga 20. listopada 1898. na otvorenju upravo dovršene zgrade Šumarskog doma u Zagrebu.

120 GODINA ŠUMARSKOG DOMA

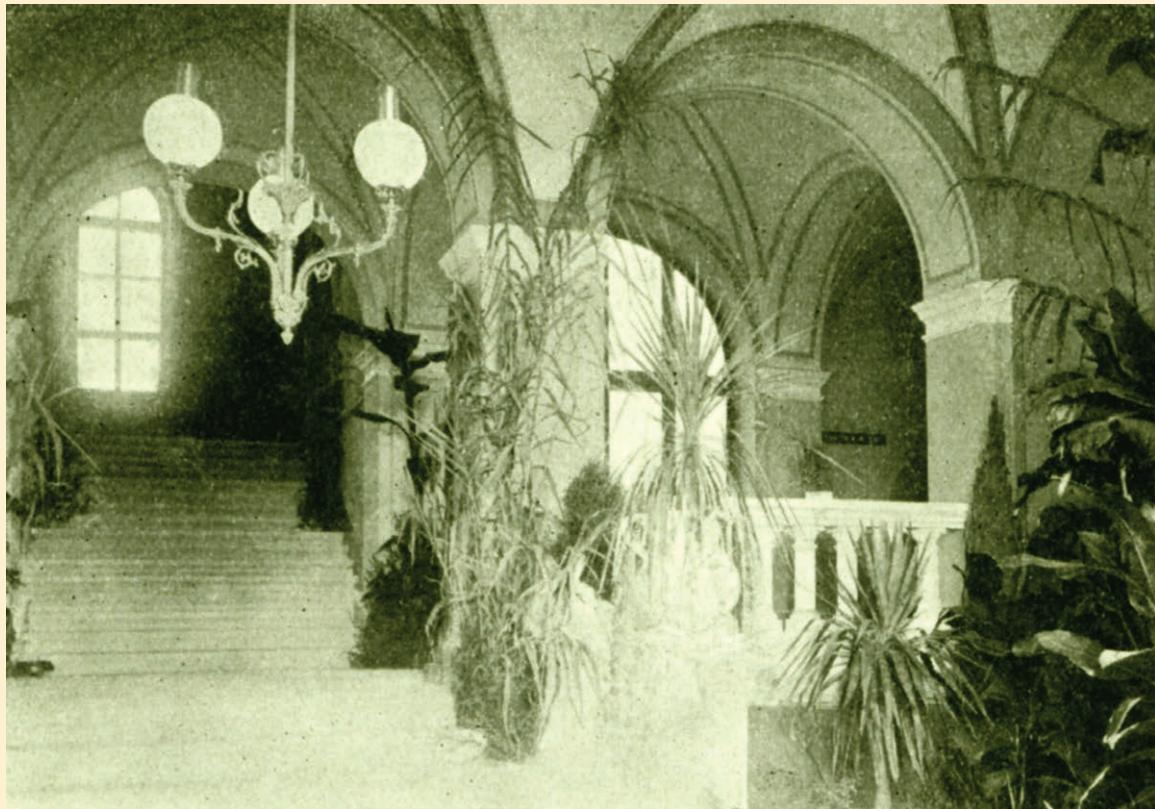

U drugom katu pročelja smješten je krasno uredjeni družtveni šumarski muzej. ... zaprema tri dvorane, nu znatan je dio izložaka, koji ne mogu toliko stradati od promjene temperature, smješten u hodniku pred ovimi dvoranima. ... U srednjoj muzealnoj dvorani, u koju se i ulazi iz hodnika u muzej, smješteno je lovstvo naime raznovrstna zvjerad, divljač i lovne sprave. Ovdje ima više liepih grupa, tako: divokoza (jarac) na kraškoj vrleti potičuća iz Velebita; lisica u lovnu na patke; vuk iz kraša i opet jedan iz slavonskih hrastovih lugova; vidre uz vodu; medjed na stablu, kako gleda dve vjeverice koje se igraju, pak ogromna medjedica sa dva slipe mletačka iz Velebita; hrpa labudova i divlja mačka u boju sa orlom-ribarom. Stiene ukrašene su mnogobrojnom našom domaćom divljači, zvjeradi i pticama u raznim položajima. Lievo i desno nad vratima orijaške su glave vepra, od kojih je jedan ubijen u Širokoj bari, a drugi u Crnoj planini g. 1895. U ovoj dvorani ima i množtvu raznovrstnih lovnih željeza kao i drugih sprava, koje se u lovstvu rabe.

SPOMENICA HRVATSKO-SLAVONSKOGA ŠUMARSKOG DRUŽTVA
U ZAGREBU, ZAGREB, 1899.

U novosagrađenom Šumarskom domu u prizemlju se desno smjestilo samo Šumarsko društvo, a lijevo Šumarska akademija. Sve prostorije pročelja prvog kata zauzela je također Šumarska akademija, a lijevo i desno krilo zauzimali su stanovi za iznajmljivanje. Centralni dio drugog kata od početka je rezerviran za Šumarski muzej. Zašto muzej na drugom katu? *Hodajući u II. kat imat će polaznici muzeja u prizemlju, I. i II. katu prije ulaza u muzealne prostorije više prilike otrti si obuću, pa će i podove muzealnih prostorija daleko manje zblatiti, nego da je muzej u prizemlju, gdje bi posjetnik, došav izvana, već nakon nekoliko koraka stupio u prostorije muzeja.*

... Povodom toga svetčanog otvorenja doma bili su foyer i stubište prekrasno ukrašeni eksotičnim biljem i zelenilom, ...

(Spomenica Hrvatsko-slavonskoga šumarskog društva, Zagreb, 1899)

On naime medju ostalim u velike prigovara vestibulu, držeći ga skroz suvišnim. Mi se s tim nikako sporazumit ne možemo, jer s jedne strane držimo, da bi kukavno izgledala javna zgrada, gotovo palača, bez vestibula, a s druge strane opet za javnu zgradu, u koju zalazi mnogo ljudi, vestibul je potreban.

(Šumarski list 8/1901 s.491)

Foaje (franc. Foyer) veliko otvoreno područje samo unutar ulaza u javnu zgradu ili vestibul (latinski vestibulum) predvorje, trijem, ulaz – prostrano predvorje, najčešće u javnim i reprezentativnim zgradama, obilježavalo je zgradu Šumarskog doma pri njegovu otvaranju, ali i poslije toga, baš kao što kaže prof. Partaš u članku iz 1901.: kukavno bi izgledala javna zgrada, palača – bez vestibula.

No ideja arhitekta a potom i šumara koji su zgradu gradili očito se nije baš doj-mila njihovim sljednicima. Ne znamo tko je i kada odlučio da se ovaj zaista sjajni prostor uništi i pregradi, no već dugo je iza ovih balustrada neugledna prostorija nekog skladišta, a umjesto krasnog zelenila na desnom rubu slike samo neugledan i nesrazmjeran zid kojim je taj netko dobio još jednu opet neuglednu kancelariju. Lijeva polovica dugo je bila fotografksa radnja, a potom nadasve neugledna, zadnjih godina još i čelična blindirana portirnica.

A svi mi koji smo se godinama provlačili između ta dva zida do stepenica nismo ni slutili sjaj koji je tom prostoru bio namijenjen. Ima li šanse da ga opet vidimo?

120

... U sredini ove odaje izložena je velika relief karta, koja prikazuje sve šume, što pokrivaju zemljište Hrvatske i Slavonije; zasebno državne, imovno-občinske, gradske urbarske, plemićke, manastirske, biskupske ; nadalje šume nadarbine, dioničkih družtava i prebendarske, zatim privatne, i one od «fideicomissa», kraške i najzad dalmatinske pašnjake. Sve ove vrsti šumskog posjeda označene su zasebnom bojom, te je pregled svakovrstnih ovih šuma veoma jasno predočen. Ova karta biti će najskupocjeniji izložak u našem šum. paviljonu. Izrada je veoma liepa te može služiti na čast onima koji su je izradjivali kao što se i ciela naša struka s njome na ovoj izložbi ponosi i dići. Tu kartu izložio je šum. odsjek naše vis. kr. zem. vlade, te će ona kasnije u našemu šum. muzeumu stalno da se smjesti ...

U Mitrovici, 19. svibnja 1896.
Pavle Barišić, nadšumar-procjenitelj.

(Šumarski list 7/1896 s.257)

Velika reljefna karta svih šuma što pokrivaju zemljište Hrvatske i Slavonije zaista se, kao što je i zabilježeno na ovoj fotografiji, smjestila u naš šumarski muzej na drugom katu Šumarskog doma i ondje bila zapažen izložak. No rasformiranjem muzeja izgubila je i ona svoje mjesto. Što se u međuvremenu s njom događalo nije baš jasno. Neki je se sjećaju iz devedesetih godina prošlog stoljeća iz ureda prvog direktora Hrvatskih šuma, da bi kod prvog preuređenja opet "nestala". No kraj priče je ipak sretan. Eto je već dvadesetak godina na zidu u prostorima Hrvatskog šumarskog društva, malo oštećena, ali još uvijek impozantna i dojmljiva.

... Predsjednik zatim poziva prisutne, da izadju pred zgradu »Šumarski Dom«, koji se nalazi u neposrednoj blizini, jer će se tamo otkriti spomen-poprsja pok. profesoru šumarstva Franu Kesterčaneku i šumaru književniku Josipu Kozarcu.

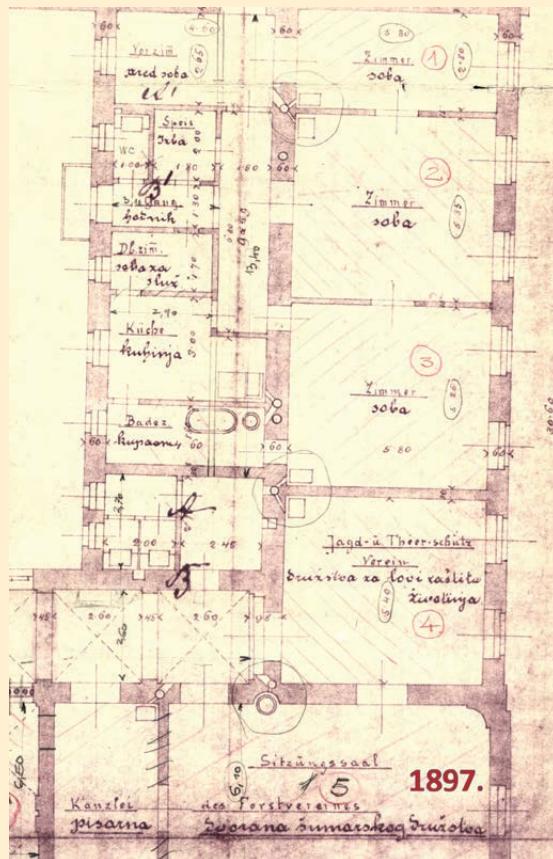
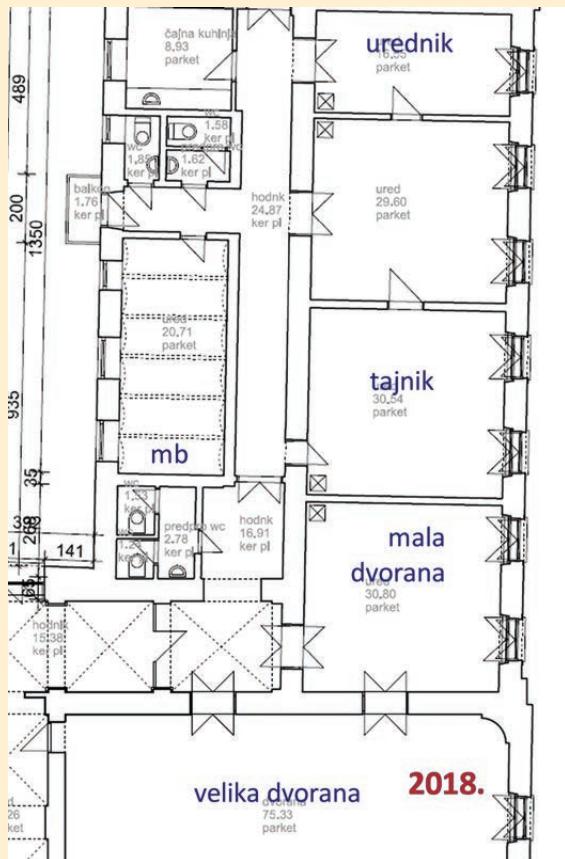
Učesnici skupštine na čelu sa gosp. Ministrom šuma i rudnika i ostalim uglednim gostima i uzvanicima krenuli su pred zgradu »Šumarski Dom«. Na zgradi u visini I. kata u Perkovčevoj ulici, okićeno zelenilom, smješteno je poprsje Kesterčanekovo. Poprsje je otkrio odbornik Udruženja prof. univerze g. Dr. ing. Andrija Petračić slijedećim govorom: »U želji da prigodom otkrića poprsja profesora Kesterčaneka sa nekoliko riječi istaknem njegov rad, najradije bih Vas, gospode i gospodo, poveo u duhu u Gundulićevu Dubravu, toli dragu njegovom ribaru, da joj pjeva: »O Dubravo slavanaugh svima u uresu slobodnome, lijepa ti si mojim očima, draga ti si srcu mom!« — ili možda da vas povedem u Kozarčevu drevnu »Slavonsku šumu« — s onim divnim stabarjem, spravnim, čistim i visokim, kao da je saliveno«, koju nikada zaboraviti ne možemo, kad smo jedanput u njoj bili ...

(Šumarski list 11–12/1936 s.678)

Zgrada Šumarskog doma nikako nije obična zgrada u donjem gradu. Podignuta na rubu grada, praktički na pustopoljini, slušila je od početka svoju svjetlu budućnost. Svjedoči tome razrađena fasadna plastika na sve tri etaže, postamenti za dvije nikad postavljene skulpture na glavnom ulazu, ali i dvije postavljene, ali rijetko primijecene na vrhu glavnog portala. Tu su i dvije niše, jedna na početku zapadnog, a druga istočnog krila u visini I. kata. Prema izvornoj dokumentaciji one su ostavljene još 1898. pri izgradnji zgrade. Nije nam poznato za koga su se izvorno čuvale, ali četrdesetak godina poslijе zaposjela su ih dva velikana šumarske struke: Fran Žaver Kesterčanek i Josip Kozarac.

120 GODINA ŠUMARSKOG DOMA

Kada je građen Šumarski dom naši predčasnici su imali ideju kako da on bude i POTRAJAN. Ugrubo, središnji dio, prema današnjem zelenom valu, imao je poslovnu namjenu - Šumarska akademija, Šumarski muzej, uredi samog Šumarskog društva, dok su krila trebala biti stambeni prostor, čijim bi se iznajmljivanjem "hranio" ostatak zgrade. Ideje i nacrta bili su jedno, stanovi su uglavnom i sagrađeni, ali nisu dugo potrajali. Već koju godinu po useljenju Šumarske akademije za nju prvotno predviđen prostor je premali i za nju se pregrađuju stanovi na prvom katu. Pregradnje. Izgleda da je to zapravo trajno stanje ove naše napaćene kuće. Kako 1900. tako eto i danas opet se nešto ruši pa zida ...

Za ovaj posljednji prilog iz serije o Šumarskom domu izdvojili smo iz arhive dio originalnog nacrta koji se odnosi na prostor kojeg poznaju svi posjetitelji našeg Doma, svi koji su bili u našoj dvorani. Začudit ćete se kako su zidovi zapravo isti, ali sadržaj jako drugačiji.

Krenimo od dvorane. Ona i je sagrađena kao Dvorana šumarskog kružoka odnosno *Sitzungssaal des Forstvereines*, međutim u međuvremenu je postala veća za lijevu pisarnu, a priči joj se moglo samo sa glavnog ulaza, odnosno Vukotinovićeve. Pored nje i spojena s njom je naša današnja mala dvorana, no ona je prvotno pripadala Društvu za lov i zaštitu životinja. Iza nje je još uski prolaz u toalet, koji je tu i danas - i dalje je zid. Nema prolaza u današnji hodnik kojim prilazimo dvorani. Jer iza zida je nečiji stan!

Na današnji ulaz u HŠD ulazimo u lijep i tipičan trosobni donjogradski stan. Zapravo, ulazi se u *Vorzimmer*, današnju Aninu kuhinju i tek potom u jednu od tri sobe, današnja tri ureda. Pri tome je srednja očito bila primaća soba, a iz nje se moglo u preostaje dvije kroz postojeća vrata. Međutim, zgodno je da se jedino iz tajnikove, tada očito spavaće sobe, moglo direktno u *Badezimmer*, koji je bio skriven daleko na dnu hodnika i iza kuhinje.

Ovaj prilog, kao i sve prethodne priloge povodom 120. godišnjice priredio je Branko Meštrić tipkajući u tom istom *badezimmeru* i pripojenoj mu kuhinji. A izgleda nevjerojatno da je u toj današnjoj jednoj skromnoj kancelariji bilo još i mjesta za pripadajuću sobu za sluškinju.

120 GODINA ŠUMARSKOG DOMA

